

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem n d m za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hatv. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobje se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, nopolnani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se nastane enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz državnega zbora.

Kaj stanejo srednje in visoke šole?

Omenjal sem zadnjič, koliko znašajo stroški za naučno ministerstvo. Tu sem spadajo tudi c. kr. gimnazije. Stroški za nemško gimnazijo v Celju znašajo n. pr. 26.645 fl. Mariborska gimnazija prizadeva 35.474 fl., v Celovcu 36.612 fl., v Beljaku 24.546 fl., v Ljubljani 49.704 fl., v Novem mestu 24.175 fl. itd. Slovensko-nemška gimnazija v Celju bi stala le 12.500 fl. Prva gimnazija v Gradcu 51.262 fl., druga ondi 39.654 fl. itd.

Vseučilišče dunajsko stane nad 1 milijon gold. vsako leto, vseučilišče v Inomostu 346.780 fl., v Gradcu 473.853 fl., vseučilišče v Pragi (nemško) 294.248 fl., vseučilišče v Pragi (češko) 482.166 fl., v Lvovu 263.103 fl., v Krakovu 415.600 fl., v Černovicah 145.100 fl., tehnična šola na Dunaju 319.800 fl., tehnična šola v Gradcu 115.100 fl., nemška tehnična šola v Pragi 116.341 fl., češka tehnična šola v Pragi 129.652 fl. itd. Vse visoke šole stanejo 4.128.597 fl., tri katoliške bogoslovske šole v Solnem gradu, Olomucu in na Dunaju 58.000 fl. Vse srednje šole (gimnazije in realke) 7.115.531 fl.

Naj še omenim, da ima vsak minister skupne plače 20.000 fl., tako tudi predsednik najvišjega računskega dvora. Iz tega že spoznate vsaj nekoliko, kam se spravljajo državni stroški.

Predlogi in čast Dunaja.

V seji dne 5. oktobra in naslednje dni je mnogo govornikov popisovalo bedo, v kateri se nahajajo po letošnji povodnji in toči poškodovani prebivalci. Izmed naših poslancev so govorili gg.: dr. Gregorec, Pfeifer, Spinčič in Bianchini. Poslanci Povše, Robič in drugi so zahtevali, kakor že v zadnjem zasedanju, naj se spremeni postava z dne 28. marca 1892 tako, da bo država mogla dajati vinogradnikom brezobrestnega posojila brez ozira na to, koliko daje dežela. Poslanec Einspieler predlaga, naj se spremeni volilni red za Koroško, Berks pa, naj se prepove uvoz in prodaja umetnih vin in naj se ne iztirjavajo davki, koder so prepovedani živinski sejmi. Poslanec Treuinfels predlaga nasvet, naj se sestavi častno sodišče v državnem zboru, ki ima razsojevati, kako se ima dati zadoščenje razžaljenemu državnemu poslancu. Dvoboj bi bil izključen. Dipauli predlaga, naj se izdela jezikovna postava za celo državo.

V seji dne 6. oktobra je dunajski župan dr. Lueger branil čast dunajskega mesta proti raznim napadom. Nekateri govorniki so namreč v prejšnjih dnevih očitali Dunajčanom, češ, da se ti niso skazali dosti usmiljenih ob času zadnjih povodnjih nesreč. Neki židovski poslanec se je izrazil, da zlato dunajsko srce je postalo pločevinasto.

Dr. Lueger je našteval tisočake in tisočake, katere so Dunajčani zbrali v pomoč po povodnji ponesrečenim, akoravno so dunajski židovi ovirali te zbirce. V svojem govoru je djal dunajski župan: »Ako se bodo povsodi vdomačila krščanska načela, potem ne bo treba ponesrečenim še le finančnega ministra prositi za podporo; država bo vsem brez prošnje pomagala«. Bog daj, da te čase še mi dočakamo!

Škandal Iro-Gregorig.

V seji dne 7. oktobra je prodajal svojo modrost socialni demokrat Schramel ter med drugim izjavil: »Verskega poduka ni treba v soli«. Krščanski socialist Gregorig zakliče vmes: »Potem nastopi prosta ljubezen«. Schönererjaneec Iro pa zavpije proti Gregorigu: »Sodawasser pri Wimpergerju«. Te tri besedice, katerih pomen drugi poslanci niso razumeli, so Gregoriga grozno razburile. Začel je Gregorig Irota zmerjati z »lumpom« itd. Iro mu je nastavil že pest, da ga mahne za uho; kar bi se bilo tudi zgodilo, da ni med njiju stopil dr. Lueger ter zabranil še večji škandal. Med poslanci je nastal silni vrišč, ki je trajal kake pol ure. Predsednik Abrahamovič je klical in zvonil; toda v groznem nemiru ga nihče ni slišal. Zbežal je torej s predsedniškega stola in seja je prenehala, dokler zopet mir nastane.

Po sklepu seje zahteva Iro od predsednika, naj se vsled upravnega reda izvoli tako imenovani grajalni odbor, ki ima preiskavati razžaljene besede Gregorigove in njemu zaradi teh besed izreči grajo. To je največja kazen, katero more prisoditi državni zbor poslancu, ki je razžalil drugega poslanca. Ta odbor se je tudi drugi dan izvolil in takoj začel svoje delo. Kot predsednik je bil izvoljen grajalnemu odseku katoliški nemški poslanec dr. Fuchs. Več ko tri ure je ta odsek, ki je bil sestavljen iz poslancev vseh strank državnega zbora, imel svoje posvetovanje ter slednjič predlagal državnemu zboru še tisti dan: Graja se naj izreče poslancu Iro-tu, ki je z zgoraj navedenimi besedami: Sodawasser bei Wimperger hudo razžalil poslanca Gregoriga; ob enem se pa ima grajati tudi Gregorig zavoljo besed, ki se ne smejo izgovarjati v zbornici.

Dr. Lueger je pri tej priliki z najostrejšimi besedami ožigosal Schönererjanece, ki drugega ne znajo, kakor samo le poštene ljudi z blatom ometavati, kar je spričal z mnogimi dokazi. Tudi je ostro obsodil dvoboj, da je grof Badeni prebledel. Ob enem je priznal, da tudi besede njegovega prijatelja Gregoriga zaslužijo grajo; toda predlaga, naj državni zbor Gregoriga nekoliko izgovarja radi teh besedic, katere je izgovoril v opravičeni svoji jezi. Ta predlog se je tudi sprejel.

Soglasno je državni zbor izrekel grajo Irotu, kakor tudi Gregorigu; toda Gregoriga je državni zbor nekako

izgovoril. Tako se je Iro sam ujel v zanjko, katero je nastavil Gregorigu.

Mnogi bralci se jezijo nad nedostojnim obrašanjem nekaterih državnih poslancev, ki so krivi, da se toliko zlatega časa potratijo. Pomislite pa, da ti razgrajati so sami nemški poslanci; slovanski so se vedno obnašali dostojno in le samo to želijo, da bi mogli mirno zborovati.

Dvorni svetovalec Šuklje — uskok.

Te dni so se vršile volitve v razne odseke državnega zbora. Zatega voljo se je naša krščanska slov. zveza tudi posvetovala, kdo se naj izvoli v zelo važni budgetni ali proračunski odsek. Slovenci imamo pravico, da izvolimo v ta najiminenitnejši odsek dva poslanka. V zadnjem zasedanju sta bila va-nj izvoljena dr. Krek in dr. Gregorčič. Zdaj je pa hotel namesto Kreka izvoljen biti dvorni svetovalec Šuklje. V ta namen smo slovenci in isterski poslanci imeli posebno sejo, da se pogovorimo. Pri glasovanju pa je dobil Krek 14 glasov, Šuklje samo 4 glasove.

Ko je potem bilo v seji naše zveze še enkratno glasovanje, je dobil izmed 29 oddanih glasov Krek 21, Šuklje 7 glasov. Vsled tega je Šuklje izjavil, da izstopi iz našega kluba, ker se mu ni izpolnila njegova volja. Splošno se sodi, da je minister Gavč nagovoril Šukljeta, naj skusi vstopiti v proračunski odsek, da ga bo zagovarjal zavoljo celjske slov. gimnazije. S tem, da so Slovenci odklonili Šukljeta, so pokazali javno, da ne marajo za Gavča. —

V seji pretečenega torka je predložila vlada predlog, naj se pogodba z Ogersko podaljša začasno, za eno leto, torej do dne 1. januarja 1899. Ali se bo vladi posrečilo, dobiti za ta predlog potrebno večino, je še vprašanje. Ob enem je vlada predložila postavne načrte o novem prevoznem davku in o novem davku na prodajo sladkorja.

Obpravnavalo se je potem o vladnem predlogu zastran podpore po vremenskih nezgodah poškodovanim. Govoril je tudi dr. Pommer ter zabavljaj o zdajšnji večini in v čeških uradnikih, ki so nastavljeni v Ebensee-u. Slednjič se je sklenilo, naj se konča razprava o nujnih predlogih. Govorilo se je več kakor 14 dnij o teh uimskih nesrečah. Koliko podpore se naj podeli ponebrečencem, o tem ima zdaj razsoditi proračunski odsek, ki se je v torek izvolil.

V seji dne 13. oktobra se je prebralo pismo poslanca Iro-ta, v katerem naznanja, da z ozirom na grajo, katera se mu je izrekla v državnem zboru, odloži državno poslanstvo. Ob enem je prosil poslanec Schönerer za 4-tedenski odpust. Schönerer bo brez dvoma vporabil ta odpust, da bo toliko lažje agitiral za zopetno izvolitev svojega prijatelja Iro-ta.

Cerkvene zadeve.

† Dr. Janez Ev. Lipold.

Kar nič se ni poslovil od svojih ljubih; ne od svoje udane družine, ne od svoje tako ljube in drage mu rodbine, ne od svojih prijateljev, ne od svojih zvestih ovčic in tudi ne od svojih srčno ljubečih duhovskih sobratov. . . Odmaknil se je svojim ljubim, kakor da bi bil odšel na kratek izprehod, hoteč se kmalu vrniti. A ni šel na kratek izprehod, dr. Janez Ev. Lipold, župnik pri Sv. Petru pod Sv. gorami in bivši deželni

poslanec, se je napotil na daljno pot v dolgo večnost, dr. Lipold se ne vrne več k svojim ljubim, neizprosna smrt mu je pristrigla nit življenja v sredo zvečer, dne 6. oktobra. »Dr. Lipold umrl, je li mogoče?« Tako smo popraševali drug drugega, ko smo izvedeli pretužno vest. Ker se nisi mogel, preblagi rajniki, posloviti od nas — ker se je smrti tako mudilo — naj se pa mi poslovimo od tebe s kratkimi vrsticami o tvojem bitju in žitju!

Dr. Janez Ev. Lipold se je porodil dne 15. prosinca leta 1842. od slavne, premožne slovenske rodovine Lipoldove v Mozirju. Že v 21. letu (leta 1863.) je bil posvečen v mašnika ter kaplanoval pri Novi cerkvi in na Vranskem; bil 5 let profesor v mariborski bogoslovnici; leta 1872. postal župnik v Št. Martinu pri Šaleku, katero župnijo je oskrboval 20 let, do leta 1892., ko se preseli na župnijo Sv. Petra pod Sv. gorami. Le pet let je pastiroval tukaj, kar ga ono sredo zvečer Gospod nagloma pokliče k sebi. Pokopali smo ga v petek zjutraj ob 10. uri. Kaj pač ga je moglo tako zgodaj položiti v grob? Srčna bolezen ali hiba, katero je že več let občutil, je bila njegova morilka. Zato ga smrt ni zasačila nepripravljenega. Ob zadnjem svojem godovanju je bil tako otožen! »Preljubi moji tovariši in častilci«, izgovoril je pri napitnici, »veseli me videti vas v tolikem številu ob godovanju; žalosti me pa, dobro vedoč, da ste zadnjikrat pri meni«. Resnično, drugo godovanje bo v nebesih obhajal.

Pogreb je bil veličasten, kakoršnega si je zaslužil preblagi gospod. Predno so pogrebci vzdignili krsto ter prenesli iz župnišča v cerkev, zapoje šentpeterski pevski zbor žalostinko: »Blagor mu, ki se spočije«. . . Nagrobni govor je govoril č. g. Marko Tomazič, župnik pilštanski. Ganljiva beseda pridigarjeva je izvabila marsikatero grenko solzo žalosti iz očes. Slavil je rajnega kot skrbnega dušnega pastirja, kot iskrenega rodoljuba ter dobrega državljana. Predolga bi bila spominska črtica, ko bi hotel omeniti le nekoliko zaslug pokojnega doktorja, katere si je stekel pri svojem delovanju za cerkev in ubogi naš narod in katere je opisal g. pridigar. Ne morem pri tej priložnosti zamolčati besed priprostega kmetiča, ki je stal ob mrtvaškem odru rajnega ter svojemu sosedu rekel: »O, dober gospod so bili, tako radi so spovedovali ter sv. rožni venec molili!«

Zadušno sv. mašo je opravil nekdanji kaplan pokojnikov, sedanji mestni župnik brežiški, č. g. J. Mešiček, stregla pa sta mu dva šolska tovariša rajnega doktorja ter dekan od Sv. Katarine; veličasten pogreb, katerega se je udeležilo 28 duhovnikov, vodili so preč. g. kanonik in dekan kozjanski. Pri cerkvenem opravilu ter sprevodu je bil navzoč g. vodja okrajnega glavarstva, pl. Vistarini. Ob odprtem grobu zapojejo peveci premilo pesem: »Nad zvezdami«. Zda jci zasveti solnce izza deževnih jesenskih meglà na prerani grob dragega pokojnika, kakor da bi mu hotelo reči: »Saj ti v življenju nisem sijalo, saj si užil le malo svetlih, solnčnih dnij, a užival boš v onem življenju solnce prave sreče«.

Ob njegovem grobu žaluje skofija, ki je s pokojnikom zgubila letos že drugega doktorja sv. pisma ter zvestega, skrbnega delavca v vinogradu Gospodovem; joka kozjanska dekanija, katerej je bil dika in ponos; tožijo posebej njegovi duhovski tovariši, katerim je bil vedno moder svetovalec in zvest tovariš-prijatelj; milo plaka slovenska domovina, ki je zgubila z njim vrliga sina, neustrašjivega boritelja in zagovornika. O, preblagi doktor, slovenska domovina ti bo ohranila hvalen in časten spomin, saj zánjo si delal, zánjo živel ter posvetil vse svoje moči. Kot mož izredne nadarjenosti, učenosti in bistrega uma in duha, jeklene značajnosti, žilavosti in neustrašjivosti, povedal je vsakomur odkrito in očito resnico v obraz — hinavščine.